# A humanitárius segélyezés néhány politikai gazdaságtani vonatkozása

## Cohen – Werker (2008) nyomán

**Szent-Iványi Balázs**
**tudományos munkatárs**

balazs.szentivanyi@uni-corvinus.hu

CORVINUS UNIVERSITY of BUDAPEST

Budapest, 2009. március 5.

# Bevezetés

- A humanitárius katasztrófák politikai térben következnek be
- Fő feltételezés: a nemzetközi humanitárius segítség léte befolyásolja azt, hogy egy kormányzat hogyan készül fel a potenciális katasztrófákra, és hogyan reagál akkor, ha bekövetkeznek
- Azaz: a humanitárius segélyezés megváltoztatja a kormányzatok ösztönzőit

# Erkölcsi kockázat

- Ha valakit elszigetelünk a kockázattól, akkor másképp fog viselkedni, mintha ki lenne téve a kockázatnak
- A kifejezést eredetileg a biztosítási szektor elemzése kapcsán alkották meg
- A humanitárius segélyezés is elfogható egyfajta biztosításként

# Prevenció és kárenyhítés

- Mit tud a kormányzat befolyásolni?
  - A katasztrófa bekövetkeztét értelemszerűen nem…
  - De a károk nagyságát / áldozatok számát igen!
    - Megelőzés (prevenció)
    - A bekövetkezett károk enyhítése
- Annál többet költ rá a kormányzat prevencióra, minél
  - nagyobb a katasztrófa bekövetkezésének valószínűsége
  - kisebb az ország mérete / lakossága
  - gazdagabb a kormányzat
  - minél homogénebb a lakosság (etnikai, vallási stb. értelemben)
- → a nagy, szegény, heterogén összetételű országok kormányzatai el fogják hanyagolni a prevenciót

# A természeti katasztrófák áldozatai (1975-2000)

| | A katasztrófák által okozott halálesetek száma (egymillió főre vetítve) | A katasztrófák által érintett emberek száma (ezer főre vetítve) |
|---|---|---|
| Alacsony fragmentáció (< 43) | 8,2 | 9,1 |
| Magas fragmentáció (>= 43) | 26,7 | 23,9 |



Forrás: Cohen – Werker 2008: 804

# A humanitárius segélyek hatása

- A humanitárius szervezetek is a kárenyhítést preferálják, nem a prevenciót
- A kormányzat reakciója:
- Ha a prevenciós és kárenyhítési kiadások *helyettesítők*:
  - Csökken a kárenyhítési segély költsége, megnő iránta a kereslet
  - A kormányzat számíthat arra, hogy a donorok kimentik
  - → Csökkennek a kormányzatok prevenciós kiadásai
- Ha a prevenciós és kárenyhítési kiadások *kiegészítők*:
  - A kárenyhítési segély költségeinek csökkenése miatt nőni fog a kereslet a prevenciós kiadások iránt is
- Melyik a helyes értelmezés?
- (Sőt! – Ha a segélyek egy részét a kormányzat „eltérítheti”, akkor még kevesebbet fog költeni megelőzésre)

# Néhány példa

- Etiópia:
  - Gyakori az szárazság/éhínség, mégis kevés a halálos áldozat
  - Miért nem teszi meg a kormányzat a szükséges struktúra-átalakító lépéseket?
- Dél-Afrika
  - Az országban 1962 és 1990 között 808 ember halt meg katasztrófák miatt, míg Afrika egészében 1,2 millió
  - 1990 és 2002 között 920 ember, Afrika egészében 95 ezer
  - Dél-Afrika 1962 és 1990 el volt szigetelve, így kénytelen volt prevencióra költeni, ez a kényszer azonban az apartheid rendszer bukásával megszűnt

# Következtetések

- A humanitárius segélyezés erkölcsi kockázat létrehozása miatt eltorzíthatja a kormányok viselkedését, ezáltal súlyosbíthatja a katasztrófák hatásait
- E problémák bizonyos reformok révén kiküszöbölhetőek
  - Nagyobb hangsúly a prevención
  - A jól teljesítő kormányok jutalmazása
  - Demokratizálódás előmozdítása

# Köszönöm a figyelmet!

balazs.szentivanyi@uni-corvinus.hu